

समोरच्या घरातली अमेरिकन म्हातारी

समोरच्या घरातली अमेरिकन म्हातारी
ऐशीच्या पुढेदेखील खणखणीत बोलणारी
आणि सरळ ताठ चालणारी
मुलंबाळं मोठी होऊन घरट्यातून उडालेली
पंधराएक वर्षापूर्वी हृदयविकाराच्या झटक्याने
नवरादेखील गेलेला
घरामध्ये एकटीच राही

नंतर दोनचार वर्षांनी, कुणी एक म्हातारबुवा
तिच्या भेटीला येऊ लागले
पुढे त्यांनी लग्न केले
एकलकोंडे दोन जीव, एकमेकांच्या आधाराने
पुन्हा एकदा जगू लागले
पण म्हातारीचे लग्न फार काळ टिकले नाही
पुन्हा म्हातारी एकटीच

मुलेबाळे, नातवंडे मधून मधून येऊन जातात
दारचं गवत कापायला, थंडीत बर्फ काढायला
बरीचशी मदत करतात
गेली वीस वर्षे समोरच ती राहणारी
पण वीसएक वाक्येसुद्धा
इतक्या वर्षात बोललो नसेल
तसं आमचं भांडण नाही
पण 'हाय' 'बाय'च्या पलीकडे
कधी स्नेह जडलाच नाही

आठवड्यांतून दोनतीन वेळाच
म्हातारी बाहेर दिसते
दरवेळी ओठांवर प्रसन्न हंसू असते
कसंकाय विचारतांच 'हँगिंग इन देअर'
असे काहीतरी उत्तर येते

गेले काही दिवस मात्र
माझ्या मनांत रुखरुख होती
'शेजारची हेलन बन्याच दिवसांत दिसली नाही
आजारी तर नाही ना ?'
'ह्यांनी' देखील नेमके माझेच विचार व्यक्त केले

त्यानंतर खूप दिवस म्हातारी दिसेच ना
घरांत सारी सामसूम
मुलेबाळे कुणीच कधी आलेली दिसली नाहीत
दवाखान्यांत ठेवली असेल
की आणखी काही बरंवाईट... ?

जाणाऱ्या दिवसागणिक माझी हुरहूर वाढत होती
कुणाला विचारावं ?
वीस वर्षांच्या काळांत थोडीतरी गट्टी
कशी कधीच जमली नाही ?
आणि आता अचानक का ही विचित्र हुरहूर ?

अखेरीस आशा सोडली
समोरची म्हातारी आता कधीच दिसणार नव्हती
रिकामं घर पाहून डोळ्यांत पाणी उभं राही
मनामध्ये विचार येई
बिचारीच्या आत्म्याला ईश्वर शांती देवो !

अचानक एक दिवस म्हातारी समोर आली
खणखणीत आवाज जरा क्षीण झालेला
सुरकुतलेली कृश काया थोडीशी वाकलेली
कसं काय विचारतांच मंद हंसून म्हणाली
‘हँगिंग इन देर’
म्हातारी सुखरूप होती

तिला समोर पाहतांच इतकं का हायसं वाटलं ?
हरवलेलं काहीतरी अचानक सापडावं
असा आनंद का झाला ?
केवळ एक शेजारधर्म ?
वीस वर्षाच्या सान्निध्याने बांधलेला ऋणानुबंध ?
की म्हातारीच्या आयुष्यांत नकळत पाहिलेलं
अज्ञात भविष्यांतलं आपलंच प्रतिबिंब ?

– डॉ. बुऱ्डा जोशी

(‘राग कधी अनुराग’ या कवितासं ग्रहातून)